

A négy külügyminiszter genfi értekezlete

A november 14-i ülésről szóló beszámoló folytatása

V. M. Molotov beszéde után (amelyet tegnap számunkban közöltünk), J. F. Dulles kért szót. Kifejtette, hogy bár a Kelet és a Nyugat közötti érintkezés fejlesztésének kérdése az értekezlet utolsó napirendi pontja, korántsem a legkevésbé fontos kérdés, hiszen végső fokon a béke a népek közti barátságtól függ.

Az érintkezés fejlesztésének kérdésében azonban az értekezlet tevékenységének eredményei lesznek — mondotta. — A szovjet fél a saját és a rádióközvetítés minden kiterjedő cenzúrázásával és más országok rádióadásainak útjába állított rendszeres akadályokkal gátolja az információ- és gondolat-cserét.

A békés kereskedelem kiszélesítésére vonatkozó intézkedésekkel foglalkozva Dulles azt mondta, hogy a szakértő-bizottságban lefolyt vita nem teremtett alapot a meggyezésre, mert a Szovjetunió — Dulles véleménye szerint — alapjában véve a Kelet és a Nyugat közötti kereskedelem fejlesztése ellen foglal állást.

Ami azonban az USA és a többi nyugati ország korlátozó intézkedéseit illeti, az ugynevezett stratégiai árukkal való kereskedelem terén, Dulles kijelentette, hogy ez másodrendű kérdés és nem vonatkozik a napirend 3. pontjára.

Miután annak a véleményének adott kifejezést, hogy a külügyminiszteri értekezleten túl keveset történt a Kelet és a Nyugat közötti érintkezés fejlesztésének útjában álló akadályok eltávolítása érdekében, J. F. Dulles kijelentette:

Ez természetesen elszomorít bennünket, de ha ma szembenézünk a

dolgokkal, — a jövő örvendesebb lesz. A kormányfők júliusi értekezlete óta elértünk egyes eredményeket, egyes akadályokat pedig valóban elhárítottunk. Véleményünk szerint a megindult folyamatot nem lehet többé megállítani. Az USA nem szándékozik beszüntetni a szabadabb érintkezést létrehozására irányuló tevékenységét.

Többször kifejezésre juttattam az amerikai nép baráti érzelmait az orosz nép iránt. Országaink sohasem viseltek háborút egymás ellen, s ha megismerjük egymást, úgy véljük, sohasem lennénk kénytelenek egymás ellen harcolni.

J. F. Dulles befejezésül annak a reményének adott kifejezést, hogy bár az értekezleten lefolyt megbeszélések nem vezettek egy jelentős egyezményhez, mégis a jövőben hozzásegítenek a tartós békéhez vezető utak megtalálásához.

A. Pinay kijelentette, hogy Franciaország törőn óhajtja a szoros kulturális kapcsolatok helyreállítását Kelet-Európa népeivel, s mindenképp először Oroszországgal, amellyel évszázadokon át megváltak ezek a kapcsolatok.

V. M. Molotovnak arra a kijelentésére utalva, mely szerint az értekezletnek az a feladata, hogy meggyezésre jusson egyes alapvető utmutatások tekintetében, amelyek alkalmasak az érintkezés fejlesztésének előmozdítására, Pinay kijelentette, hogy a francia küldöttség ugyanezen a véleményen van s ezért megvizsgálás végett az értekezlet elé terjeszt egy négyhatalmi nyilatkozat-tervezetet a Kelet és a Nyugat közötti érintkezés fejlesztésének kérdésében. A tervezet kimondja:

A francia javaslat

„Franciaország, Nagybritannia, a Szovjetunió és az USA kormányfői irányelveinek értelmében, a négy hatalom külügyminiszterei felhatalmazták szakértőiket, hogy tanulmányozzák mindazokat az intézkedéseket, beleértve az Egyesült Nemzetek Szervezetének szervei és intézményei által fogantatható intézkedéseket is, amelyek alkalmasak arra, hogy:

a) fokozatosan kiküszöböljék a népek közötti hírközlés és békés kereskedelem útjában álló akadályokat és

b) kölcsönösen előnyös szabad érintkezést és kapcsolatokat hozzanak létre az érdekelt országok és népek számára.

1. Az irányelvekből kiindulva és tekintetbe véve azoknak a kérdéseknek a jelentőségét, amelyeknek tanulmányozására a szakértői bizottság megbízást kapott, a négy hatalom külügyminiszterei meggyeztek abban, hogy javasolják kormányaiknak:

— teremtsenek kedvező feltételeket a világereskedelm fejlesztésére, hogy a kereskedők és kereskedelmi szervezetek jobban kihasználhassák a Kelet és a Nyugat közötti cseréből adódó lehetőségeket,

— fokozatosan távolítsák el az akadályokat a szabad tájékoztatás és eszmecsere útjából, főleg a kiadói tevékenység, a sajtó és a rádióadások terén,

— próbálják meg kiküszöbölni a szabad utazást akadályozó nehézségeket (a magánszemélyek szabad utazásának korlátozása, a mesterséges valuta-árfolyamok).

2. Figyelembe véve a különféle akadályok elhárítása érdekében tett intézkedéseket, a négy hatalom külügyminiszterei kívánatosnak tartják a Kelet és a Nyugat közötti kapcsolatok megkönnyítését és kibővítését a következő területeken:

a) kulturális csere, különösen film- és kiállításcsere; könyv-, folyóirat- és napilap-csere; hivatalos közlemények kicserélése, kölcsönös rádióadás;

b) tudományos és műszaki csere; tudomány művelőinek részvétele a nemzetközi kongresszusokon;

c) diákcseré;

d) sportolók kölcsönös látogatásai;

e) mind a kollektív, mind az egyéni turisztika fejlesztése.

Miután már elfogadták a Kelet és a Nyugat közötti kapcsolatok fejlesztésének elvét ezeken a területeken, a Szovjetunió kormánya és a nyugati kormányok bármelyike kétoldali egyezmények útján minden egyes esetben meghatározhatják a csere megvalósításának módjait. Ezeket a cseréket a különböző országok kölcsönös előnyére, a leg-

nem fivatkozott ezekre a javaslatokra.

A Szovjetunió más államokkal való kapcsolatainak fejlesztésében — mondotta V. M. Molotov — a nemzetközi feszültség enyhítésére, a béke megszilárdítására irányuló törekvés vezérli. Olykor azt tanácsolják nekünk, hogy mi is tegyünk úgy, mint egyes államok, amelyekben elsősorban bizonyos szűk körű, vagyons csoportok érdekeit védem, s ahol ezek a csoportok kevesebbet törődnek a nép érdekeivel és szükségleteivel, hanem inkább saját zsebküretre, a katonai megrendelésekre gondolnak. Véleményünk szerint azonban, népek jogainak és

A november 15-i délelőtti ülés

GENF. (Agerpres.) — A TASZSZ jelenti:

A négy hatalom külügyminiszterei értekezletének november 15-i délelőtti ülésén, amelyen H. Mac Millan elnökölt, befejezték a harmadik napirendi pont, a Kelet és Nyugat közötti kapcsolatok fejlesztése kérdésének vitáját.

Az ülésen elsőnek V. M. Molotov szólalt fel.

A szovjet küldöttséget a vitatott kérdésben legfőképpen az érdekli, — mondotta V. M. Molotov, — hogy bizonyos pozitív eredményeket érjünk el a Nyugat és Kelet közötti kapcsolatok fejlesztésében.

A szovjet kormány a maga részéről ezen a téren nem szorítkozik csupán óhajokra, hanem máris sokat tett a kormányfők júliusi értekezletén kidolgozott utmutatások valóra-váltása érdekében.

V. M. Molotov a továbbiakban kijelentette, hogy a szovjet küldöttség — figyelembevéve a francia küldöttség javaslatát — az alábbi módosított javaslat-tervezetet terjeszt megvizsgálás végett az értekezlet elé:

1955. november 15.

A négy hatalom nyilatkozat-tervezete a Kelet és Nyugat közötti kapcsolatok fejlesztése kérdésében.

(A szovjet küldöttség által előterjesztett szöveg.)

A béke megerősítése, a bizalom legközelebbi megteremtése, a népek közötti együttműködés továbbfejlesztése érdekeitől vezérelve, a külügyminiszterek a Szovjetunió, az USA, a Francia Köztársaság, az Egyesült Királyság kormányfői irányelveinek értelmében tanulmányozták „mind-

azokat az intézkedéseket, beleértve az Egyesült Nemzetek Szervezetének szervei és intézményei által fogantatható intézkedéseket is, amelyek alkalmasak arra, hogy: a) fokozatosan kiküszöböljék a népek közötti hírközlés, közlekedés és békés kereskedelem útjában álló akadályokat és b) kölcsönösen előnyös szabad érintkezést és kapcsolatokat hozzanak létre az érdekelt országok és népek számára.”

A) — A négy hatalom külügyminiszterei az irányelvekből kiindulva és figyelembe véve a szakértő-bizottság tanulmányozására kiadott kérdések fontosságát, meggyeztek abban, hogy az illető kormányoknak javasolják, hogy: — teremtsenek kedvező előfeltételeket a békés kereskedelem fejlesztésére és e célból hozzanak intézkedéseket a Kelet és Nyugat közti kereskedelem terén fennálló akadályok és korlátozások elhárítására, hogy a kereskedők és kereskedelmi szervezetek nagyobb mértékben kihasználhassák a Kelet és Nyugat közötti csere lehetőségeit;

— tegyenek meg minden tőlük telhető intézkedést, hogy valamennyi ország kereskedelmi hajói zavartalanul közlekedhessenek a tengerszorosokon és a nemzetközi fontosságú csatornákon és szüntessék meg az egyes államokkal való tengeri közlekedés terén még fennálló korlátozásokat;

— mozdítsák elő a könyvek, újságok, tudományos folyóiratok, dokumentum- és más filmek cseréjét, valamint a rádióadások cseréjét, két-, vagy többoldali egyezmények alapján.

B) — A négy hatalom külügyminiszterei kívánatosnak tartják, hogy megkönnyítsék és kiszélesítsék Kelet és Nyugat kapcsolatait az alábbi terén:

a) — kulturális csere, különösen a kiadványok, valamint küldöttség-cserék, kiállítások, stb., révén;

b) — tudományos és műszaki csere, a tudósok részvétele a nemzetközi kongresszusokon;

c) — az ipar, mezőgazdaság és kereskedelem képviselőinek látogatásai;

d) — a tudományos, műszaki és művelői szakmai szervezetek közötti csere;

e) — tanárok, egyetemi hallgatók és lektorok cseréje;

f) — sportolók és sportkollektívák cseréje;

g) — a csoportos és egyéni turisztika fejlesztése.

A már fennálló kapcsolatokat továbbfejlesztése érdekében a négy kormány szükség esetén megállapíthatja a cserék módjait. E cseréknek a szerződő országok kölcsönös előnyére, a legelőnyösebb és leghatékonyabb feltételek között kell végbemenniük.

C) — A négy hatalom külügyminiszterei úgy vélik, hogy a Kelet és Nyugat közti érintkezés kiépítésére vonatkozólag több olyan konkrét kérdés van, amelyeket az érdekelt országok közvetlenül fognak megvizsgálni, az illető államok érdekeinek és jogszabályainak figyelembe vételével.

D) — A kormányfők irányelveinek megfelelően, a négy hatalom külügyminiszterei kijelentik, kívánatos volna figyelembe venni azt, hogy az ENSZ szervei és intézményei az ENSZ Alapokmány értelmében milyen mértékben járulhatnak hozzá a jelen értekezleten megvitatott intézkedések alkalmazásához.

A négy külügyminiszter állást foglalt amellett, hogy valamennyi állam, amely együtt akar működni a speciális nemzetközi szervezetekkel (OIM, UNESCO, OMS és mások), tagja lehessen ezeknek a szervezeteknek.

J. F. Dulles indítványára husz perc szünetet tartottak, hogy a nyugati hatalmak külügyminiszterei tanulmányozhassák a szovjet javaslatot.

A szünet után J. F. Dulles szólalt fel. Tegnap a francia küldöttség olyan javaslatot tett, amelyet az amerikai küldöttség hajlandó elfogadni, ha a szovjet küldöttség is egyetért vele — mondotta Dulles. — A szovjet küldöttség azonban, úgy látszik, most elutasítja a francia javaslatot és maga terjeszt elő egy névhatalmi nyilatkozat-tervezetet. Ezt a tervezetet tanulmányozva — sajnos, — arra a következtetésre kell jutnom, hogy a szovjet javaslat nem felel meg eléggé a kormányfők irányelveinek olyan értelmében, hogy nem tartalmaz semmi olvasmit, vagy ugyisólván semmit, ami előmozdítaná a vélemények cseréjét és a kölcsönös tájékoztatást.

Mint ahogy a szovjet okmány olvasmit tartalmaz, amit mi a béke és a népek kölcsönös megértése szempontjából igen veszélyesnek tartunk és mivel ez a tervezet, úgy látszik, nem felel meg a négy kormányfő irányelveinek, mi ezt elfogadhatatlannak tartjuk — mondotta befejezésül Dulles.

A. Pinay francia külügyminiszter ezután azt állította, hogy a szovjet küldöttség nem értékelte kellőképpen a francia küldöttség erőfeszítéseit és hogy a szovjet tervezet elveti a francia küldöttség konkrét javaslatának nagy részét, vagy megkerüli lényegüket.

A már megkezdett eszmecsere természetesen folytatni kell és tovább kell fejleszteni. De a tárgyalások mégis bizonyos korlátok között maradnak és nem engedik meg az elgondolások tárgyalását és elmélyült egybevetését. Nyilvánvaló, hogy ezt az eredményt csak fokozatosan lehet elérni. Mégis, bizonyos kezdeti eredményből kell kiindulni. Pinay elismertette, hogy szívesen a francia tervezet összhangban áll a kormányfők irányelveivel.

H. Mac Millan Dulles álláspontjára helyezkedett — kijelentette, hogy „örömmel fogadnám el a francia kom-

promisszumot, ha a szovjet küldöttség is magáévá tenné azt.”

Ezután felszólalt V. M. Molotov és válaszolt J. Dulles, A. Pinay és H. Mac Millan nyilatkozataira.

A beszéd szövegét külön fogjuk közölni.

V. M. Molotov beszéde után

A november 15-i délutáni ülés

A november 15-én délután Mac Millan elnökletével megtartott ülésen a miniszterek folytatták az első napirendi pont — az európai biztonság és Németország kérdésének — vitáját.

Elsőnek V. M. Molotov szólalt fel a Németországban állomásozó idegen csapatok létszámcsoökkentésének kérdésében.

J. Dulles kijelentette, hogy amíg a szovjet küldöttség elutasítja Németországnak szabad választások útján történő újraegyesítése kérdésének megvitatását, az Egyesült Államok küldöttségének nincs szándékában megvizsgálni a szovjet javaslatokat. Dulles azt állította, hogy Németországban nincsenek olyan amerikai csapatok, amelyeknek jelenlétét — véleménye szerint — nem kívánja Németország kormánya és népe a kollektív biztonság szavatolása érdekében.

A. Pinay kijelentette, hogy a francia kormány hajlandó lenne sok jóindulattal megvizsgálni a szovjet kormány javaslatát, a kormányfői irányelvek szellemében, de — mint mondotta — a szovjet küldöttség még nem tartotta lehetségesnek, hogy erre az útra lépjen.

H. Mac Millan azt állította, hogy a szovjet küldöttség javaslata nincs összefüggésben az értekezlet munkálataival és hogy az ellentétben áll a kormányfői irányelvek szellemével és betűjével.

Ezután V. M. Molotov szólalt fel az Európában fennálló állampolgárságok közötti szerződés megkötésére vonatkozó szovjet javaslattal kapcsolatban.

Dulles kijelentette, hogy az ENSZ alapokmánya előírja már azokat a kötelezettségeket, amelyeket a szovjet küldöttség szerződés-tervezete előír, és hogy az Egyesült Államok nem hajlandó csatlakozni olyan biztonsági szerződéshez, amely nem veszi figyelembe a Németország egységesítése és az európai biztonság kérdése közötti szoros kapcsolatot.

Pinay is azt állította, hogy a szovjet javaslat figyelmen kívül hagyja a Németország egységesítése és a biztonság közötti összefüggést.

Mac Millan azt mondta, hogy a nyugati hatalmak nem fogadhatnák

eszmecsere következtét, amelynek során a három nyugati külügyminiszter elismertelte negatív álláspontját a szovjet küldöttség november 15-i javaslatával szemben.

Ezzel a november 15-i délelőtti ülés végetért. A következő ülést kedden délután tartották meg.

el egy olyan biztonsági szerződést, amely Németország megosztottságának fenntartásán alapul. Majd hozzátette, hogy a fegyveres erő használatától való tartózkodást előírja az ENSZ alapokmánya és az északatlanti szerződés is.

A nyugati hatalmak miniszterei nek érvelésére válaszolva V. M. Molotov egyebek között ezeket mondotta:

A szovjet küldöttség által előterjesztett szerződés-tervezet valamennyi javaslatát teljes összhangban áll az ENSZ alapokmányával. Az ENSZ alapokmánya azonban — mondotta Molotov — távolról sem irányoz elő katonai csoportosulásokat, amelyek létrehozhatók Európában. Különös lenne, ha közülünk valaki is tagadná annak szükségességét, hogy a béke érdekében a csoportosulások meggyezésre jussanak ateikintetben, hogy nem alkalmazzunk fegyveres erői egymással szemben és kölcsönösen tanácskoznak, ha a csoportosulásokban résztvevő államok között olyan ellentétek és viszályok merülnek fel, amelyek veszélyeztetik az európai békét. Azt mondják nekünk, — folytatta Molotov — hogy el kell fogadnunk a három hatalom október 28-i tervezetét, mert másképp nem tehetünk semmit az európai biztonság megszilárdítása érdekében.

A nyugati hatalmak küldöttségei által előterjesztett szerződés-tervezet lényegéről szólva, V. M. Molotov rámutatott arra, hogy ennek a szerződésnek lényege távolról sem abban áll, hogy biztosítsa az európai biztonságot, hanem az, hogy militarizálja egész Németországot és bevonja a nyugati hatalmak katonai csoportosulásaiba.

Ha összegeznénk az első napirendi ponttal kapcsolatos napirendi vitát, — hangsúlyozta a szovjet küldöttség vezetője — rámutathatnánk arra, hogy milyen kérdésekben egyeznek, vagy közelednek egymáshoz álláspontjaink, kifejezhetnénk elhatározasunkat, hogy folytatjuk erőfeszítéseinket az európai biztonság problémájának és a német kérdéseire vonatkozó más problémák összeegyeztetésére.

(Folytatása lapunk legközelebbi számában)

A TASZSZ hírgyűnökség nyilatkozata

MOSZKVA. (Agerpres.) A TASZSZ a következő nyilatkozatot tette közzé:

Azzal kapcsolatban, hogy egyes francia lapok elferdítve közzétették azt a beszégetést, amelyet N. Sz. Hruscsov elvtárs a Norvégia moszkvai nagykövetségén november 12-én megtartott fogadáson a külföldi újságírókkal folytatott, a TASZSZ hírgyűnökségét felhatalmazták az alábbiak közlésére:

A fentemlített beszélgetés során, amelyen csak futólagos, rövid meggyezések formájában érintették a különböző kérdéseket, egyes nyugati sajtótudósítók észrevételeket tettek a franciaországi helyzettel kapcsolatban. Ezzel kapcsolatban a tudósítók felé elhangzott az a kijelentés, hogy Franciaország nagyszerű ország, de sajnos, a béke biztosításának kérdésében folytatott törekvései és határozatlan politikája miatt jelenleg nem foglalja el azt a helyet, amely őt mint nagyhatalmat megilleti.

A tudósítóknek a decemberben megtartandó választásokra vonatkozó meggyezéseivel kapcsolatban elhangzott az az észrevétel, hogy a választások természetesen nem változtatják meg a társadalmi rendszert, jóllehet komolyan befolyásolhatják Franciaország politikai irányzatát. Ha Franciaország ez alkalommal az európai béke és biztonság megszilárdításáért való harc útját választja, ezzel jelentősen hozzájárulhat az európai biztonság ügyéhez. A szovjet embereknek, akárcsak a békeszerető francia népek természetesen érdeke, hogy az események ilyen irányt vegyenek.

A hét filmje

„DOZSA GYÖRGY” mozi: november 23-ig: Az 1.000.000 fontos bankjegy. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órákor. Naponta matiné 11 órákor.

„NICOLAE BALCESCU” mozi: november 20-ig: Ismeretlen nő a taxiban. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órákor.

„HERBAK JANOS” mozi: november 20-ig: Ismeretlen nő a taxiban. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órákor.

„I. L. CARAGIALE” mozi: november 20-ig: Az 1.000.000 fontos bankjegy. Előadások: 4, 6 és 8 órákor.

„UJ IDŐK” mozi: november 20-ig: En és a nagypapám.

„DECEMBER 30” üzemi filmszínház: november 19—20-án: A kis püpos meséje. Előadások: 4 és 6 órákor. Vasárnap matiné 11 órákor.

„ILIE PINTILIE” CFR mozi (Mosóczi-telep): november 18—20-ig: Szolga két gazdánál. Előadások: naponta 6 órákor, vasárnap: 2, 4 és 6 órákor.

„SOLIDARITATEA” mozi (Gáj): november 20-ig: A törvény nevében. Előadások: hétköznap: 7 órákor, vasárnap: 3, 5 és 7 órákor.

„MAXIM GORKIJ” mozi (Mikolaka): november 20-ig: Fridolin. Előadások: 6 és 8 órákor.

„NICOLAE BALCESCU” mozi (Lippa): november 20-ig: 1. számú közellenség.

„PETOFI SANDOR” mozi (Radna): november 20-ig: A borzalom bére.

„POPULAR” mozi (Nagyszentmiklós): november 20-ig: Küzdelmes ifjúság.